naš tednik

LETO XXXII. — Številka 12 20. marca 1980 Cena 4.— šil. (5 din)

Poštnina plačana v gotovini Celovec P. b. b.

Erscheinungsort Klagenfurt Verlagspostamt 9020 Klagenfurt

DANES v TEDNIKU

Kleine Zeitung in pisma bralcev
stran 2

Občni zbor KKZ
stran 3

Kotmara vas: koncertni popoldan
stran 4

„Zvesti izročilu s pogumom v 80 leta“ — Pod tem naslovom je bil v torek, 18. marca 1980, v Celovcu občni zbor Krščanske kulturne zveze — KKZ. Poleg delegatov so se občnega zbora udeležili kot gostje predsednik NSKS dr. Grilc, konzul SFRJ Popovič, tajnik ZKO Belina, predsednik SPZ Polanšek, zastopnik kulturnega urada dežele vlade dr. Apovnik, zastopnik Slovencev v Kanalski dolini Venossi, ravnatelj Slovenske gimnazije dr. Vospernik. Za glasbeni okvir je poskrbel moški zbor „Edinost“ iz Štebna.

V svojih pozdravnih besedah so gostje posebej poudarili razmah delovanja KKZ. Tajnik ZKO Belina je naglasil pomen izobraževanja in se pridružil predsedniku Kasslu, ki je še posebej opozoril na celovit pristop h kulturnemu delu.

Po poročilih predsednika in tajnika — poročila 37 društev, ki so včlanjena v KKZ, so zajeta v nad 100 strani obsegajoči brošuri — je bil izvoljen nov odbor. V njem so **Lovro Kaselj, predsednik; podpredsedniki dr. Janko Zerzer, Marijan Olip, Micka Demšar; tajnik Nužej Tolmajer in njegov namestnik Martin Pandel ter dipl. inž. Franc Kattnig kot blagajnik.** V razširjenem odboru so še Luka Hudl, Anica Plesnik, Leonhard Katz, prof. Jožko Kovačič, Karli Krautzer, dr. Lukan, Hanzej Millonig, Jurij Perč, Herbert Seher, Marija Wakounig. Člani nadzornega odbora so Janez Lesjak, Janez Smrečnik in Kristijan Tusch.

Poročilo str. 3.

Jubilejni dar za plebiscit spada južnokoroškemu prebivalstvu!

V letošnjem letu je Koroška zaradi obletnic deležna posebnih državnih podpor. Za 60-letnico plebiscita dobi naša zvezna dežela precej milijonov subvencije. Zakaj bodo le-te uporabili? Logično bi bilo, da se uporabijo na tistem območju, kjer je bil plebiscit. Tozadevno pa so bili že dostikrat razočarani. Tudi letos nameravajo „plebiscitno podporo“ uporabiti za investicije na severnem Koroškem. Pri tem pa je zelo vprašljiva načrtovana izgraditev tako imenovane „Nockalmstraße“, ki po mnenju strokovnjakov in prebivalstva, ki je neposredno prizadeto, ni smiselna gospodarska investicija.

V tem letu pa praznujemo tudi 35-letnico zmage nad Hitlerjevo strahovlado in 25-letnico podpisa Avstrijske državne pogodbe, ki jo je sopriborilo z visokim krvnim davkom in žrtvami politično zasledovanih predvsem prebivalstvo na dvojezičnem ozemlju Koroške. Prav zato je skrajni čas, da deželna in zvezna vlada z državnimi subvencijami za gospodarsko ojačitev južne Koroške honorirata to veliko zaslugo za obstoj 2. republike.

Klub slovenskih občinskih odbornikov in zastopniki Interesne skupnosti za turizem in trgovino — ISTIT so se ukvarjali s temi problemi na delovni seji v četrtek, 13. marca 1980, v Globasnici.

Klub slovenskih občinskih odbornikov in ISTIT sta imela v četrtek, 13. marca 1980, v gostilni pri Šteklu v Globasnici delovno sejo o razmahu turizma v občinah Pliberk, Globasnica, Dobrla vas, Žitara vas in Železna Kapla in o sodelovanju s Slovenijo in Jugoslavijo. Občinski odborniki vseh prizadetih občin in zastopniki ISTIT so soglasno pozdravili načrtovani projekt o izgraditvi turistične infrastrukture na celotnem območju Pece, torej na avstrijski in jugoslovanski strani: INTERALPCENTER PETZEN PECA.

ISTIT se trudi že štiri leta, da bi dvignila zimski turizem okoli Pece z gosti iz Slovenije, kar ji je že kar dobro uspelo. Vendar pa obstajajo pri tem delu veliki problemi, ker smučišča na Peci z drugimi smučarskimi centri na Koroškem in v Avstriji niso konkurenčna. Tako se ni čuditi, če se poslužuje ogromna večina smučarjev iz Jugoslavije do sedaj skoraj izključno ponudb iz severne Koroške. Pristojne oblasti zanemarjajo celotno južno-koroško območje že od konca vojne. Ne le, da ni sredstev za izgraditev dobrih pogojev za gospodarski razmah, tudi v propagandi se to področje močno zanemarja, včasih pa celo zataji.

Deželni glavar Leopold Wagner je dejal: „. . . Leto 1980 bo stalo pod geslom, sožitje na Koroškem‘.“

Navzoči občinski odborniki in predstavniki ISTIT so sprejeli sklep, da bodo podvzeli vse, da se končno začne z investicijami tudi na dosedaj zanemarjenem podjunskem obmejnem območju. Deželni glavar Leopold Wagner da bo verodostojen šele tedaj, ko bodo dobile njegove lepe besede tudi konkretne oblike. Samo s sodelovanjem pri „plebiscitni proslavi“ v Celovcu oktobra letos prebivalstvo na južnem Koroškem ne bo zaposleno in sito.

Čas je, da deželna in zvezna vlada končno počastita z resnimi gospodarskimi podporami prebivalstvo južne Koroške. Saj prihaja ravno z dvojezičnega ozemlja pretežno število tistih ljudi, ki so z žrtvovanjem lastnega življenja, s sodelovanjem v odporniškem gibanju proti nemškemu okupatorju, omogočili, da člani deželne in zvezne vlade danes lahko svobodno izvajajo svoje funkcije!

Živimo še v svetu, ki nam postavlja meje kot ovire pri odkrivanju nedotaknjene prirode. Celotno območje Pece leži v dveh državah. V Avstriji se je z izgraditvijo smučišč na Peci začelo. Izredno dobri pogoji pa so na južni strani Pece, v Jugoslaviji, kjer se bi smučišča lahko takoj z minimalnimi stroški uredila. Izgraditev turistične infrastrukture na celotnem območju Pece bi bila v korist vsem štirim občinam okoli Pece.

UVODNIK

Izobraževanje ni stanje - je proces

Peti Rožanski izobraževalni teden je minil. Prireditelji so našteli nad 600 obiskovalcev na desetih prireditvah, ki so bile v petih občinah: v Bistrici, Šentjakobu, Rožeku, Bilčovsu in Kotmari vasi. Če nadaljujem s tem statističnim pogledom na „eno izmed največjih izobraževalnih prireditev na Koroškem“ (spremni tekst na letaku), je treba opozoriti še na nekaj zanimivih podatkov: Prireditve so bile enakomerno razdeljene na slovenske, nemške in dvojezične. Na šestih prireditvah so udeleženci imeli možnost za aktivno sooblikovanje prireditve — po krajših uvodnih besedah oziroma referatih so lahko posegli v debato. Tesno povezanost izobraževalnega delovanja s kulturnim ustvarjanjem in umetnostjo dokazuje tudi dejstvo, da je bila v ospredju kar štirih prireditev beseda umetnika iz starejše in sodobne literature. O poteku tedna boste lahko brali razna poročila v tem listu. Zato zdaj samo opozorim na nekatera važna spoznanja: Kljub temu, da so prireditelji izkoriščali vse komunikacijske možnosti, poleg intervjujev in objavljanju programa v nemških in slovenskih oddajah, obširnih poročil v slovenski oddaji, v nemških dnevnikih in slovenskih tednikih ter kljub dvojezičnim plakatom in vabilom je krog obiskovalcev — v primerjavi z ostalimi kulturnimi prireditvami — skoraj isti. Častne izjeme so bila strokovna predavanja v nemščini in nastopi skupin z izrednim programom (kot „Kein Platz für Idioten“ Študijskega odra Beljak).

Iz tega sledi naslednja ugotovitev: Ob močni konkurenci televizije moreš ljudi zvabiti iz svojih štirih sten le s špektakularnim in aktualnim programom. Čimbolj se krajevno in tematsko približuješ konzumentu, tembolj se čuti prizadet. Upoštevati pa moramo tudi navodilo, da število obiskovalcev ne more biti kriterij za kvaliteto.

Delež obiskovalcev, ki obiščejo več kot eno prireditev je zelo narasel. Ljudje so se že navadili na nekatere tradicionalne pobude kot so predavanje o hišnih in ledinskih imenih, forum aktualnih vzgojnih vprašanj, zaključna kulturna prireditev. Čeravno je število tistih, ki se živo zanimajo za izobraževalne prireditve zelo majhno, igrajo ti pomembno vlogo „animatorjev“ ali s tem, da so z rednimi obiski dober zgled drugim, ali pa kar sami vabijo v svojem krogu.

Vsi izobraževalni dejavniki bodo morali končno razpravljati tudi o tem, kako izobraževati izobraževalce, kako izgraditi terensko mrežo majhnih „timov“, ki kot celica na neformalni podlagi vršijo svoje izobraževalno poslanstvo s tem, da imajo redne stike z drugimi interesenti, da sproti ugotavljajo želje ter potrebe ljudi. Potreben je skupen izobraževalni načrt, ki mora upoštevati tako stvarno — znanstveno, kot tudi aktualno komponento. Tudi izobraževanje ni stanje, marveč proces, ki zahteva od nas še več gibčnosti, prizadevanja ter šolanja . . .

Herbert Seher

Uradna dvojezičnost važna

Svoje presenečenje je izjavil šef deželne ustavne službe dr. Ralf Unkart ob koncu diskusije v Kotmari vasi, da je diskusija o uradnem jeziku bila tako obširna ter da uradni jezik predstavlja očitno tako velik in važen problem za koroške Slovence.

Unkart velja za enega od „očetov“ zakona o narodnih skupinah ter je v okviru 5. Rožanskega izobraževalnega tedna predaval o temi „25 let državne pogodbe — zakon o narodnih skupinah in posledice“. Za obstoj narodne manjšine je — v tem zaporedju — navedel potrebe: 1. življenjska volja, 2. šole, 3. kulturno pospeševanje in aktivnosti, 4. gospodarska baza, 5. izravnava okoliščin, zaradi katerih je manjšina drugačna — v tem primeru spadajo sem dvojezični napisi ter uradni jezik. Zelo važna

(Nadaljevanje na 2. strani)

Karlu Prušniku Gašperju v slovo

Nepričakovano je umrl v nedeljo, 16. marca, v Ljubljani Karel Prušnik-Gašper. Pred dobrim mesecem je obhajal 70-letnico.

Karel Prušnik-Gašper se je rodil 7. februarja 1910 v Lobniku pri Železni Kapli. Že zgodaj se je vključil v prosvetno in politično dejavnost. Bil je tajnik Kat. izobraževalnega društva v Železni Kapli, zdaj SPD „Zarja“. Leta 1934 je postal član KPO, leta 1935 je moral za 14 mesecev v Karlau. Leta 1942 so nacisti izselili njegovo družino; decembra 1942 je šel v partizane. Po zmagi nad nacizmom je deloval najprej v krogu OF, idejne predhodnice ZSO. Do zadnjega je bil predsednik Nadzornega odbora ZSO. Od ustanovitve leta 1947 naprej je bil predsednik Zveze koroških partizanov. Še isto leto je bil znova zaprt v kaznilnici Karlau, kjer je napisal „Gamse na plazu“, spomine na partizanska leta. Bil je tudi predsednik Kluba prijateljev lova.

Za svoje zasluge v boju proti nacizmu je prejel številna jugoslovanska in avstrijska odlikovanja.

Karel Prušnik-Gašper je bil angažiran družbenopolitični delavec in se je zavzeto boril za enakopravnost koroških Slovencev. Predvsem mladina mu je bila zelo pri srcu.

Družini in svojcem izrekamo iskreno sožalje.

Ohranili ga bomo v častnem spominu.

Karel Prušnik-Gašper s skupino zamejskih Slovencev v Parku narodnih herojev v Kočevju.

IRAN: SPOR ZARADI VOLITEV

Pri zadnjih parlamentarnih volitvah v Iranu je zmagala proti pričakovanjem reakcionarna Islamska republikanska stranka, ki jo vodijo visoki verski krogi. Predsednik Abulhasan Bani Sadr, čigar stranka je utrpela hud poraz, je že napovedal oster protest in je zagrozil z razveljavitvijo volitev, če bi se izkazalo, da so govorice o goljufijah in potvorbah resnične. Po neuspehu s premestitvijo in morebitno izročitvijo ameriških talcev je to ponoven poraz Bani Sadra v boju za oblast v državi. Čez približno 14 dni bo sledilo drugo kolo parlamentarnih volitev.

GONJA PROTI JUGOSLAVIJI

V gonjo sovjetskega bloka proti neuvrščeni socialistični Jugoslaviji so se vključila tudi vietnamska in portugalska glasila. Vietnamci besnijo zaradi jugoslovanskega stališča do vietnamske agresije v Kampučiji in sovjetske v Afganistanu. Neutemeljene vietnamske napade je ponatisnila moskovska „Pravda“. Portugalski „Diario do Lisboa“, ki je zelo blizu tamkajšnji stalinistični KP, pa očitava Jugoslaviji celo ozemeljske zahteve do Bolgarije. Pisar zagovarja popolnoma nekritično politiko „miroljubne“ Bolgarije, s tem pa tudi zatiranje Makedoncev.

RIM: NAGRADA MIRU ZA TITA

Letošnjo nagrado Giorgia La Pire, ki jo podeljujejo Firence za zasluge za mir, je dobil jugoslovanski predsednik Tito. Podelitev so utemeljili s Titovim bojem za neodvisnost narodov, za znižanje mednarodne napetosti in za ohranitev miru na svetu. Giorgio La Pira, ki se po njem nagrada imenuje, je bil dolga leta demokrščanski župan v Firencah. Kot katoliški aktivist in prepričan protifašist se je trudil za sodelovanje in mir med narodi. Zaradi njegovega delovanja so ga visoko cenili v vseh krogih.

IZRAEL: NADALJNJI POGOVORI

Zaradi diplomatskih neuspehov v zadnjem času je vlada Menahema Begina spremenila svoje stališče. Notranji minister Burg je ponudil nadaljnje pogovore, da bi pogajanja čim prej nadaljevali. Hudo razburjenje v Egiptu in tudi v ZDA so povzročili načrti, da bi ustanovili nove judovske naselbine ob zahodnem bregu Jordana. Zaradi teh načrtov so bile v Jeruzalemu, Haifi in Tel Avivu številne demonstracije. Beginova vlada je zašla zaradi gospodarskih težav v še hujšo zagato. Opozicija zahteva parlamentarne volitve, ker da vlada deluje proti interesom države.

SZ: ZASKRBLJENOST ZARADI AFGANISTANA

Po poročilih iz obveščenih moskovskih krogov se med prebivalstvom SZ veča zaskrbljenost zaradi dogodkov v Afganistanu. „Pravda“ sicer piše, da se ni treba skrbeti nobeni materi za sina v uniformi, s tem pa tudi priznava, da razvoj v najnovejši koloniji sovjetskega imperija le ni takšen, kakršen bi po načrtih kremeljskih gospodarjev moral biti. Predvsem slabe prometne zveze in neprehodne gorske pokrajine delajo visoko tehnizirani sovjetski vojski hude težave, vrhu tega pa imajo uporniki določene „kvalitete“ in so odlično izurjeni za boj v gorah.

Unkart: uradna dvojezičnost je važna!

(Nadaljevanje s 1. strani)
pa je tudi klima, v kateri živi manjšina. Ponovno je Unkart poudaril, da uradni jezik ni posebno važen za obstoj manjšine. Navedel je celo več argumentov proti uporabi slovenskega jezika, češ da to dodatno otežkoča postopek in prebivalstvo nima objektivne potrebe po dvojezičnem uradovanju. V diskusiji je Unkart želel predvsem spoznati mnenje domačinov in ne tistih, ki so prišli od drugod. Vendar med mnenji domačinov ter „tujcev“ ni bilo razlike.

Na konkretnem primeru Kotmare vasi so pogrešali diskutanti dvojezično tablo, ki je po besedah Unkarta „dokumentacija priznane manjšine“, manjkajočo možnost, posluževati se slovenskega uradnega jezika ter problem prevoza šolarjev, ki so prijavljeni k dvojezičnemu pouku. Močno nevoljo je vzbudilo dvoje pisem, ki jih je podpisal kotmirški župan Struger, v katerih je rečeno, da v Kotmari vasi jezikovne pravice manjšin ne pridejo do veljave. — Iz drugega pisma pa se da razbrati celo grožnja s strani župana: če bo še prišlo do slovenskih pisem na občino, bo konec miru in slogi. Pri tem je župan prišel v protislovje z Unkartom, ki vidi v konfrontaciji oblasti z dvojezičnostjo možnost za razširitev sedanjega „najmanjšega skupnega imenovalca strank in KHD-ja“ možnost za razširitev pičlih in skozi razvoj vedno ožjih možnosti. Unkart se je delal presenečenega, zakaj slovenski odvetniki že zdavnaj niso prišli pred ustavno sodišče, kakor to predvideva ustava, in da je dovolj možnosti sprovocirati takšen korak. Odgovor domačina je bil, da končno ni sklepa zakonov, samo da se le-ti potem razveljavijo pred vrhovnim sodiščem.

Posvet Enotne liste Bekštanj: Na posvet EL je vabil mandatar EL Janez Mikl, spregovorila pa sta še predsednik Kluba slovenskih občinskih odbornikov Filip Warasch in tajnik Koroške enotne liste KEL Miha Zablatnik. Na sestanku, ki je bil pri Prušniku v Ločah, so navzoči obravnavali komunalne probleme občine, Jožko Wrolich pa je poročal o čudnem postopanju občine proti društvu.

Pokrajinski kongres SSk

Z izvolitvijo novega pokrajinskega sveta se je 2. marca v Trstu končal pokrajinski kongres Slovenske skupnosti (SSk). Nastopile so tri liste: „levica“, „nove perspektive“ in „enotnost“. Že dan prej so obrazložili Boris Gombač, dr. Rafko Dolhar in dr. Drago Štoka program posameznih list.

V novi pokrajinski svet je lista „enotnost“ izvolila 22 predstavnikov, lista „nove perspektive“ 7 in „levica“ 2. Člani novega pokrajinskega sveta so: **Harej, Štoka, Tul, Jevnikar, Maver, Slama, Kralj, Zahar, Udovič, Cibic, Gruden, Krapež, Mamolo, Kostnapfel, Pahor, Petaros, Volpi, Pertot, Žerjal, Slavec, Peterlin in Bajc (za listo enotnost), Dolhar, Terčon, Brecelj Marija, Brecelj Martin, Grgič, Lokar in Opelt (za listo nove perspektive) in Metlikar ter Zobec (za levico).**

Kongres je potekal predvsem v znamenju strankine korenite preureditve in izpolnitve njenih organizacijskih struktur. Ob sklepu razprave so bile odobrene tri resolucije, ki so obravnavale problem globalne zakonske zaščite slovenske manjšine v Italiji, vprašanje razlaščanja slovenske zemlje ter vprašanje začetka televizijskih oddaj v slovenskem jeziku.

Številni slovenski rojaki so domnevali, da se poslužuje Kleine Zeitung pri pismih bralcev dokaj čudnih praktik. Pisali so malem formatu v lasti Cerkve — ne družbe pisma bralcev, ki pa jih časopis ni objavil — z različnimi utemeljitvami. Sedaj vedo bolje: v procesu proti socialističnemu organu je dejal pravni zastopnik Kleine Zeitung,

Kleine Zeitung in lažna pisma bralcev

da je v uredništvih navada, da se objavljajo fingirana, torej lažna pisma bralcev. To priznanje, ki se očitno nanaša na Kleine Zeitung ter se posplošuje tudi na druge časopise, je morda tudi eden od razlogov, zakaj potem za pisma bralcev koroških Slovencev ni dovolj prostora. — V pričujočem procesu pa Kleine Zeitung to značilno izgovarjavanje, češ da so take praktike v redakcijah navade, ni pomagalo in je proces proti KTZ kljub temu izgubila in mora plačati kazen ter sodnijske stroške.

V ostalem pa tako posplošev anje trditev Kleine Zeitung tudi na druge časopise ni nikakršen doprinos k ugledu časnikarstva na Koroškem. Pač pa značilno, kaj razume Kleine Zeitung pod običaji v uredništvih.

Na drugi strani pa Kleine Zeitung kaj rada postavlja na sramotni steber časnikarje pri drugih časopisih, kadar so le-ti toženi. Tedaj so zapisana imena prizadetih odgovornih urednikov — predvsem Slovencev — v malem formatu z nesorazmerno velikimi in mastnimi črkami, kakor da bi bila njih imena splošno znan pojem za kršilce kazenskega zakonika. Tako se je zgodilo npr. Slovenskemu Vestniku in vodji Sindoka Petru Wieserju.

TEDNIKOV KOMENTAR

Z delom v prihodnost

JOŽE WAKOUNIG

TEDNIKOV KOMENTAR

Občni zbori so pogostokrat prizorišče samohvale. Ta je sicer upravičena, če je kaj pohvaliti. Prepogostokrat pa se le zgodi, da skušamo pomanjkljivo delavnost in dejavnost zagrniti z obširnimi lepimi poročili, gostobesednimi in preveč laskavimi.

● V torek, 18. marca, je imela Krščanska kulturna zveza svoj redni občni zbor. Kaj se je premaknilo na boljše od leta 1977, od zadnjega občnega zbora? S čim se lahko pohvali KKZ?

Ne bi hotel peti pesmi hvalnice. Rad bi kritično ocenil delovanje in dejavnost. KKZ je izdala doslej dve kaseti (pevski zbor sveške „Kočne“ in hodiški tamburaši). Zelo pohvalna stvar, ki bi jo bilo treba nadaljevati. A kako? Meni se zdi, da bi bilo umestno, če bi organizirali kako tekmovanje zborov in ansamblov in bi potem najboljše pesmi oz. najboljše skupine „spravili“ na kasete. Lepa priložnost se je ponudila v nedeljo, 9. marca, ko so v celovškem Glasbenem domu peli podjunski zbori. Ob močnem razmahu kulturne dejavnosti je treba pač paziti tudi na to, da zaradi količine ne bo nazadovala kakovost.

● KKZ se je spustila v zadnjem času tudi v založniško dejavnost (Singer, Setev in žetev, Globasnica, Kostanje, Radiše, Sveče). Zanimiv in hvalevreden podvig, ki pa da človeku morda le misliti, ali je založništvo res naloga osrednje kulturne organizacije. Po mojem naj bi bilo to pobuda, da bi se s tem bavili tisti, ki so za to po svojem organizacijskem namenu zadolženi. Vedno je treba primerjati napor in učinek.

Veliko se je naredilo v teh zadnjih treh letih. Bilo je nastopov še in še, bili so režiserski tečaji in zborovodski seminarji, KKZ je sodelovala pri Rožanskih izobraževalnih tednih, pri Globaškem festivalu, pri Koroških kulturnih dnevih, končno je uspelo organizirati skupno Glasbeno šolo, prireditev „Koroška poje“ sem že omenil, za 8. december so nastopale kvalitetne gledališke skupine, nadaljevali so z načrtnim zbiranjem narodnega blaga, lutkovne skupine (Oder mladje, Lutke mladje, Šmihel) so močno poživile našo kulturno in prosvetno dejavnost.

● Po mojem bi se ob močnem razmahu kulturne dejavnosti morali spet bolj pobrigati za prosvetno dejavnost; nastopi lutkarjev so našim najmlajšim, zlasti tistim, ki jim je slovenska beseda že postala tuja, močno približali to slovensko besedo, jo spet udomačili. Tu mislim, da bi morali začeti na podeželju s tečaji za slovenščino, morda s kako večerno šolo. V okviru teh tečajev bi morali obravnavati tudi slovensko literaturo, zgodovino, politično in kulturno, razširiti bi morali pogled in tako poglobiti pa utrditi ljubezen in spoštovanje do slovenstva. Potujoča knjižnica bi bila ravno tu izredna pomoč.

Nanizal sem nekaj misli in nazorov, za tega morda preveč kritično, za onega spet premalo. Mislim namreč, da je organizacija, ki lahko izpriča tako obilico uspešnega dela, dovzetna tudi za vsako kritično pripombo. V tem smislu želim Krščanski kulturni zvezi za naprej še večji uspeh pri napornem delu za ohranitev naše častitljive dediščine in za vsestranski kulturni napredek.

KOROŠKA: 79 VEČ NEZGOD

V letu 1979 je prišlo na Koroškem do 3393 nezgod s poškodbami oseb, to je za 239 nezgod več. Porastek znaša osem odstotkov. Število ranjenih je naraslo za 213 ali za pet odstotkov na 4517 oseb. Smrtno ranjenih je bilo 163, sporoča deželni urad za statistiko.

Urad tudi sporoča, da je bilo v decembru 1979 ranjenih pri avtomobilskih nesrečah 218 oseb, to je za 22 odstotkov več kot v decembru 1978. Število nesreč je naraslo predvsem v vaškem območju, kjer so našteli 122 prometnih nesreč. Na zveznih cestah so bile 104 nesreče, v medkrajevnem prometu pa jih je bilo 28, na avtocestah so bile tri, na ostalih cestah pa je bilo 83 prometnih nesreč z poškodbami oseb.

Iz tajniškega poročila KKZ

Nužej Tolmajer se je v začetku spomnil treh velikih kulturnih delavcev, ki so nas v preteklem letu zapustili. Veliko vrzel so zapustili v narodni sredini dr. Joško Tischler, sestra Gonzaga Kobentar in Pavle Kernjak.

Od zadnjega občnega zbora so se v KKZ vključila štiri nova društva: športno društvo DSG Sele, SPD Trta v Žitari vasi, SPD Zvezda iz Hodiš in KD Peter Markovič iz Rožeka. **Od prireditev, ki jih je KKZ organizirala, je Tolmajer posebej omenil kulturne večere za turiste, vsakoletne koncerte „Koroška poje", tradicionalne gledališke predstave v decembru, oblikovanje kulturnega programa ob 30-letnici Našega tednika ter redno kulturno izmenjavo z gradiščanskimi Hrvati. Važno mesto zavzemajo v programu KKZ kulturni nastopi v Sloveniji ter kulturno sodelovanje z matico, ki sega od Ljubljane do Skopja, ter razširitev organizacijske mreže na Kanalsko dolino.**

Uspelo je realizirati tudi projekt skupne glasbene šole, ki je začela najprej delovati v okviru SPD Edinost v Pliberku in se je potem razširila v ostalo Podjuno, Rož in Celovec. Danes obiskuje nad 250 otrok redni glasbeni pouk. Več akcij je bilo organiziranih skupno s Slovensko prosvetno zvezo: srečanje dvojezičnih učiteljev, napori za prijave k dvojezičnemu pouku, pevska revija „Od Pliberka do Traberka" in režiserski seminar v mladinskem centru na Rebrci.

Dobro se je razvilo sodelovanje s koroško deželno vlado in deželnim mladinskim sekretariatom. Lepe uspehe je KKZ dosegla na področju mladinskega gledališča. Poleg Lutk mladje in Odra mladje je nastala še lutkarska skupina v Šmihelu. Prvi dve skupini sta sodelovali pri mednarodnem srečanju gledaliških skupin, nastopata na šolah in izven dvojezičnega področja. Oder mladje KDZ je Avstrijo zastopal na srečanju mednarodnih gledališč v Beogradu.

Kot prva pri koroških Slovencih je izšla v izdaji KKZ kaseta „PESEM KOROŠKE" moškega zbora SPD Kočna v Svečah in kot druga kaseta tamburaškega ansambla iz Hodiš. V sodelovanju s Slovenskim informacijskim centrom (SIC) je izdala KKZ vrsto publikacij in brošur: **„Radiše včeraj", „Ob 70-letnici SPD ‚Kočna' v Svečah", ponatis treh knjig Stephana Singerja. Kot zadnja in najbolj obširna je izšla „SETEV IN ŽETEV". To je bogato ilustriran almanah devetdesetih let organizirane kulturne dejavnosti koroških Slovencev. Knjiga je posvečena dr. Jošku Tischlerju. Ob predstavitvi knjige je bila podeljena 1. Tischlerjeva nagrada, ki jo je prejel Lajko Milisavljevič za narodopisno delo med koroškimi Slovenci. To nagrado bo KKZ odslej podelila vsako leto zaslužnemu kulturnemu delavcu.**

Svoje poročilo je zaključil Nužej Tolmajer z željami za prihodnjost: **Želja Krščanske kulturne zveze in v njej včlanjenih društev je, da bi se kulturna dejavnost nadaljevala v prid koroškim Slovencem, da bi skušali poseči po bolj sodobnih sredstvih, in tako nagovorili še več ljudi. Društva naj bi se zavedala, da bodo morali mladino nagovoriti tudi s športnim udejstvovanjem, treba bo povečati ponudbo strokovnih tečajev.**

Predsednik KKZ Lovro Kaselj:

Kultura - garant obstoja

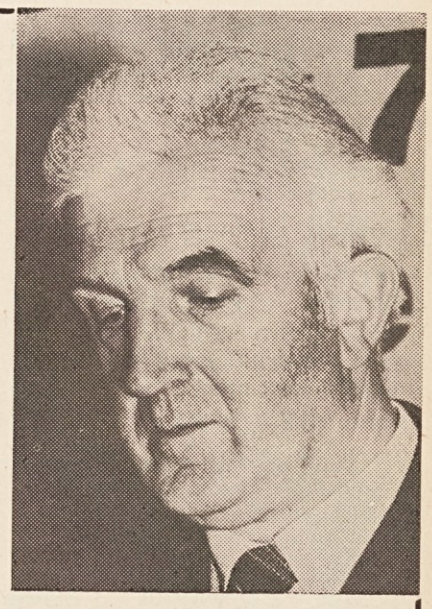

Od zandjega občnega zbora do danes se je pri Krščanski kulturni zvezi in pri vanjo včlanjenih društvih in skupinah marsikaj premaknilo v pozitivnem smislu.

Tako je Krščanska kulturna zveza razširila svoj delokrog ne le na domačem ozemlju, temveč tudi preko državne meje, s tem, da se intenzivno briga za Slovence v Kanalski dolini. Bila je delavna in uspešna tudi na področju knjižnega založništva. Z zbornikom „SETEV IN ŽETEV" je zamašila občutno vrzel glede zgodovinske dokumentacije organizirane kulturne dejavnosti koroških Slovencev od njenih začetkov do danes. Zavedamo se, da je ta knjiga, ne glede na pri takem teamskem delu neizogibne uredniške in tiskovne napake nepopolna zaradi tega, ker ji ni bilo mogoče niti dovoljeno, da bi zajela vsa društva in kulturno-prosvetno dejavnost v vsej njeni celoti.

GLASBENA ŠOLA IN MLADINSKI ODER

Končno je tudi iniciativa Krščanske kulturne zveze glede potrebe po ustanovitvi Glasbene šole našla ustrezni odmev ter realizacijo pod skupnim vodstvom in skupni odgovornosti obeh osrednjih kulturnih organizacij. Še so v njej razne pomankljivosti, ki pa niso nepremostljive. **Glede dejavnosti posameznih društev in skupin naj posebej omenim razmah in izpolnitev odrskih nastopov naše mladine. Oder mladje se je izkazal kot vesela skupina presenetljivo nadarjenih mladih talentov, lutkarji so s svojim igranjem tako navdušili, da se jim je spontano pridružila kar še ena lutkarska skupina.**

Očitna je potreba po dopolnilnem šolanju v pismeni slovenščini za tiste, ki so se je že kdaj učili, pa jim praktična raba dela težave. Še bolj pa bi bilo tako šolanje koristno in potrebno za take društvenike, ki jih starši niso imeli prijavljenih za dvojezični pouk v šoli.

SLOVENSKE ODDAJE ORF

Na tem mestu naj se tudi še dotaknem tako imenovane pasivne kulturne dejavnosti, t. j. konzumiranja narodne kulture po množičnih občilih, zlasti radiu in televiziji. Mislim, da izrečem mnenje mnogih rojakov, ako trdim, da slovenske oddaje iz Celovca še vedno zdaleka ne zadovoljujejo ne glede časa ne glede vsebine, čeravno je treba priznati, da se je obveščevalna postrežba v zadnjem letu bistveno zboljšala, česar smo zelo veseli in za kar smo resnično hvaležni. Toda nerganje zaradi nedostatkov na stvari sami prav ničesar ne zboljša. Treba je tudi tu postati aktiven.

DEKLARIRANA OPREDELJENOST

Vsi se zavedamo, da se narod, zlasti pa mala narodna skupnost more ohraniti pri življenju le z zavestno gojitvijo lastne narodne kulture. Naše vasi so za to dejstvo zgovoren dokaz: kjer je zaspala aktivna organizirana kulturna dejavnost, tam zamira in usih narodni živelj, izginja narodna substanca.

Vemo tudi, da je bila pri nas narodna kultura od vseh začetkov močno povezana, da, naravnost spojena z versko kulturo. Danes nihče več ne taji odločilne rešilne vloge duhovnikov v narodno-kulturni zgodovini koroških Slovencev. Številni dokumenti v našem zborniku „Setev in žetev" jo nespodbitno dokazujejo. **Spričo tega smatra Krščanska kulturna zveza za svojo dolžnost, da skrbi za ohranitev in gojitev naše narodne kulture v duhu tradicije teh njenih pionirjev. V svesti si te svoje naloge tudi na zadnjem občnem zboru navzlic iznešenim predlogom ni spremenila svojega imena in se torej ni preimenovala v nevtralno kulturno organizacijo, ne glede na to, se bo kdo obregnil ob njeni na ta način deklarirani opredeljenosti.**

Poudariti tudi želim, da je Krščanska kulturna zveza obdržala svojo popolno samostojnost, čeravno se zaveda, da je pri nas končno vsaka kulturna akcija tudi politična. Seveda pa je Krščanska kulturna zveza slej ko prej pripravljena za tesno sodelovanje z Narodnim svetom koroških Slovencev in je na voljo za sooblikovanje narodnopolitičnih akcij s kulturnim programom.

SKUPNI CILJ — ENA KULTURA

Kljub svoji jasni opredeljenosti Krščanska kulturna zveza nikakor noče biti ozkotirna, ampak široko razgledana in prilagojena sodobnim realnostim. Razvoj našega kulturnega življenja čedalje bolj potrjuje pravilnost ustanovitve Krščanske kulturne zveze pred 27 leti in neka preroška napoved o njej, da bo že kmalu morala priznati, da je bil njen korak pred tridesetimi leti velika napaka, nikakor ni utemeljena. Veseli me, da mi je letošnji občni zbor Slovenske prosvetne zveze po članu nadzornega odbora pritrdil, ko sem za Krščansko kulturno zvezo povedal približno tole: **„Naša narodna kultura je tako bogata, da brez škode prenese dvojno administracijo in ji je ta celo v korist. To pa seveda pod pogojem, da tirnice teh dveh administracij ne tečejo druga proti drugi, ampak druga poleg druge k skupnemu cilju, ki je skrb za eno skupno, nam vsem izročeno kulturo, in da se, kadar to zahteva skupna stvar, celo združijo v eno progo".**

NE BESEDE — TUDI DEJANJA

Uspešnost naših prizadevanj pa je slej ko prej v odločilno veliki meri odvisna od življenjske žile, po kateri nam dotaka vsakovrstna pomoč matične dežele. Zanjo bodi izrečena iskrena zahvala Zvezi kulturnih organizacij Slovenije in Kulturni skupnosti. Brez trajnega kontakta z matičnim narodom so zamejske narodne skupine veje brez debla, brezplodne ter prej ali slej obsojene, da se posušijo.

Ob koncu še važna ugotovitev v premislek vsem našim kulturnikom in prosvetarjem. Kulturna dejavnost se začne v osnovni celici človeške družbe in narodnega telesa, v družini. Zato je ena poglavitnih nalog kulturnih organizacij in društev vpliv na družino, da se v njej ne ustvarja atmosfera lastnega raznarodovanja.

Najodličnejši kulturniki so starši, ki svojim otrokom sredi germanske poplave posredujejo svoj domači slovenski jezik, spoštovanje do njega, ljubezen do njega in ponos nanj kot na kulturni jezik in ne le jezik za na polje in v hlev.

Vložimo torej vse naše zmožnosti in vso našo voljo v delo za naše rojake, za kulturne dragotine naše narodne skupnosti! Tudi narod je treba ljubiti v dejanju, ne z lepimi besedami.

Iz poročil društev

SPD „Srce" Dobrla vas: društvo ima velike težave z občino, ki pogosto zanika njegov obstoj. Stebri društva so zelo aktivna folklorna skupina, ki se je osredotočila na izvirne koroške plese, zbora ter priznana igralska skupina. Nad 40 prireditev.

Farna mladina Šentlipš se profilira predvsem z aktivno otroško skupino, nadalje z igralsko skupino ter pojočimi „Plazniškimi dekleti". V turističnem centru ob Baškem jezeru deluje SPD Jepa. Delo sloni na tamburaški skupini ter na moškem pevskem zboru. V zadnji dobi okoli 50 nastopov, številni tudi za turiste, kar je važna informacijska dejavnost.

SPD „Kočna" v Svečah je izdalo v zadnjem času tudi kaseto s pesmimi moškega zbora. Dejavnost se vidno stopnjuje.

SPD Drava na Suhi je dokaj originalno: organizira sedaj tudi na praznik Sv. Antona dražbo prašičev. Novo: igralska skupina. Važna točka je tudi izobraževanje odraslih.

Globaško prosvetno društvo je eno najbolj aktivnih, saj je sodelovalo v zadnji dobi na okoli 90 prireditvah. Kulturni teden v Globasnici je postal že institucija. Dejavnosti društva so zelo raznolike in zajemajo skoraj ves lok kulturnega udejstvovanja. Središče velikih prireditev.

Športno društvo Sele je prav tako vključeno v KKZ. Deluje v štirih sekcijah: nogomet, nordijsko in alpsko smučanje ter namizni tenis, kjer imajo v svojih vrstah dva koroška prvaka.

Farna mladina Bistrica na Zilji skuša z gostovanji lutkovnih predstav nagovoriti predvsem najmlajše, da se ohrani slovenstvo.

SPD v Velikovcu ima slej ko prej preglavice z mestnimi očeti, ki ne dovoljujejo uporabe Mestne dvorane.

SPD Drabosnjak na Kostanjah z različnimi aktivnostmi deluje na tem robu slovenske zemlje; družabnost zajema važen prostor pri tem.

SPD Peter Markovič v Rožeku je bilo šele pred kratkim ustanovljeno ter pričenja z razmahom.

SKD Celovec skuša s svojimi močmi povezovati tukaj naseljene Slovence.

PRIREDITVE

Zveza koroških partizanov organizira potovanje v

MOSKVO, LENINGRAD IN KIJEV

Čas: 31. 5. do 7. 6. 1980
Potovanje: Polet Ljubljana—Beograd—Moskva (ogled)
Polet Leningrad (ogled), polet Kijev (ogled), polet nazaj.
Cena: 8.000.— šilingov.
Zadnji rok prijave: 2. 4. 1980
Informacije in prijave: ZKP, 9020 Spitalgasse 12, tel.: (0 42 22) 85 2 35, dopoldan tudi (0 42 22) 72 4 35

Krščanska kulturna zveza in Slovensko kulturno društvo v Celovcu vabita na koncert

„PESMI NARODOV"

ki bo v petek, 21. 3. 1980, ob 19.30 v srednji dvorani Doma glasbe v Celovcu
Nastopa: Mešani pevski zbor „Rož" iz Šentjakoba v Rožu

Ob 35-letnici zmage nad fašizmom in 25-letnice podpisa Avstrijske državne pogodbe vabi Zveza slovenskih organizacij ob svoji 25-letnici na

„FILMSKI VEČER" (z diskusijo)
Prireditelj: SPD „Svoboda" v Šentjanžu v Rožu
Kraj: gostilna Gabriel v Šentjanžu
Čas: petek, 28. 3. 1980, ob 19.30
Film: „Ta hiša je moja pa vendar moja ni"

Ernst Arbeitstein razstavlja svoja dela v prostorih „RAIFFEISENKASSE" v Velikovcu.
Razstava je dostopna do 31. 3. 1980 v času bančnega uradovanja.

OBČNI ZBOR SKD V GLOBASNICI

bo v nedeljo, 23. 3. 1980, ob 14.30 pri Šoštarju v Globasnici

---

Ponovitev igre

„KASTELKA"

Prireditelj: SKD v Globasnici
Kraj: Šoštar v Globasnici
Čas: nedelja, 30. 3. 1980, ob 14.30
Nastopajo igralci domačega društva

VEČERNI TEČAJ ZA SPRETNE ROKE

Prireditelj: SKD v Celovcu
Kraj: Mohorjev dijaški dom (mala dvorana) 10.-Oktober-Straße 25, Celovec
Čas: sreda, 26. 3. 1980, ob 18.30
Udeleženke naj prinesejo s seboj primerno število izpihnjenih, belih ali z eno barvo pobarvanih jajc, peresnik s finim peresom, ravnilo (lineal), škarje, lepilo UHU, eventualno „portne" (trakove)
Voditeljica: Anica Blüml

Ob 35-letnici zmage nad fašizmom in 25-letnice podpisa Avstrijske državne pogodbe vabi Zveza slovenskih organizacij ob 25-letnici na

„FILMSKI VEČER" (z diskusijo)
v četrtek, 27. 3. 1980, v farni dvorani v Selah
Film: „Ta hiša je moja pa vendar moja ni"

Katoliška mladina prireja

ROMARSKO POTOVANJE V RIM

od ponedeljka, 7. 4. do nedelje, 13. 4. 1980
Vodita: Poldej Zunder in Pavel Olip
Vozi: Sienčnik
Cena: 2600.— šil. za vožnjo in preskrbo v Rimu
Prijave sprejema Katoliška mladina, Viktringer Ring 26, 9020 Celovec, od 26. marca 1980.

Zaključek Rožanskega izobraževalnega tedna: s pesmijo v pomlad

Zunaj le ležal svež sneg, zima je spet skušala dokazati svojo moč, v dvorani kotmirške šole pa so se zbrali v nedeljo, 16. marca, številni poslušalci, da bi se podali skupno s pevci in pevkami SPD „Gorjanci", ki jih je vodil Stanko Wrulich, in z najmlajšimi nastopajočimi „s pesmijo v pomlad". Ta koncert je bil hkrati uspešni zaključek letošnjega, že 5. Rožanskega izobraževalnega tedna.

Za uvod je zapel zbor „Gorjancev" pesem „Kar v srce je mati djala", nadaljevali so s Prešernovo „Zdravico" in pomladnimi in ljubezenskimi pesmimi. Z Miklnovo „Rož, Podjuna, Zilja" so se poklonili spominu skladatelja Pavleta Kernjaka, s pesmijo „O lepa Šmarjeta" pa so počastili 85-letnico skladatelja in nekdanjega kotmirškega pevovodja Jožefa Lampichlerja, ki je s tem delom postavil glasbeni spomenik svojemu rojstnemu kraju, kotmirški Šmarjeti. S „Pesmijo Triglava" je izzvenel lepi popoldan. Pevci so dokazali visoko pevsko kulturo in se s tem priporočili za nadaljnje nastope. Poslušalci so se oddolžili zboru in požrtvovalnemu dirigentu z bučnim aplavzom.

Spored so popestrili mlajši in najmlajši. Jožko in Magda Pack pa Edit Čertov so nastopili z narodno in zabavno glasbo. Bila je paša za oči in ušesa, ko so nastopili čisto mali: obe Sonji, črna Šiminčeva iz Šmarjete in bela Kranjčičeva iz Čahorč ob spremljavi Magde; s petjem Kris Muri in Nataša pa Simona Iskra s flavtami; Herbert Rulitz, Elizabeta Rieplitsch in Rudi Kulnik z recitacijami; Kris Muri, Magdalena Wieser, Veronika Waschnig in Nataša Iskra s pesmijo ob spremljavi kitare. Za disko-teško vzdušje sta še poskrbela Lojzka in Adrijan.

Eden od viškov prireditve je bil, ko je študentka Marina Niemetz s Plešivca prebrala J. F. Perkoniga „Mit zwei Zungen", kjer pisatelj, izhajajoč od dobovca in lipe pri Mariji na Otoku, obuja spomine na svojo mladost in hkrati poziva k sožitju in enakopravnosti obeh jezikov in narodov v deželi.

Ker je bilo vreme izredno slabo, je Franci Rulitz podal v narečju nekaj starih vremenskih modrosti. Posamezne točke je povezoval Gorazd Živkovič.

Podpredsednik „Gorjancev" Stanko Adlaßnig, ki je izrekel tudi začetni pozdrav, se je ob koncu zahvalil vsem navzočim in nastopajočim in je zaželel, da bi se čim prej videli pri kaki podobni prireditvi. Med navzočimi so bili tudi župan Josef Struger, podžupan Josef Liendl, občinski odbornik EL Jože Wakounig in glavni kandidat KEL Karel Smolle.

„S pesmijo v pomlad" so imenovali organizatorji Rožanskega izobraževalnega tedna že tradicionalni koncert, ki zaključi krog prireditev.

Stalno mesto med prireditvami imajo tudi strokovna in izobraževalna predavanja. Tako je letos predaval v Potoku dr. Anton Feinig o „hišnih in ledinskih imenih Potoka in Bilnjovsa", šolski psiholog dr. Gert Lach (slika) pa je v ljudski šoli v Bilčovsu govoril o aktualnih vzgojnih vprašanjih. Predavanje je bilo povezano z otroškim popoldnevom. Obe prireditvi sta bili najbolje obiskani.

V okviru Rožanskega izobraževalnega tedna je bil tudi zaprt posvet o slovenskih oddajah celovškega radia. Udeleženci so zlasti razpravljali o neugodnem oddajnem času. Programska filozofija (nuditi poslušalcem neke vrste vsetematski svet v malem) ter vprašanje objektivnosti oddaj so bili nadaljne teme. Na sliki od leve: urednika Bogataj in dr. Vrbinc, diskusijski vodja dr. Zerzer ter zastopnik RIT Seher.

ROŽ-PODJUNA-ZILJA

● **ŠKOCIJAN**

Kot sporoča tiskovna služba krške škofije je bil imenovan za župnika v Škocijanu dosedanji provizor mag. Mirko Isop. Mag. Isop je absolvent Slovenske gimnazije, sourednik Nedelje in šteje med znane slovenske pesnike na Koroškem. Izdal je tudi samostojno pesniško zbirko. Dalje sporoča tiskovna služba, da je bil imenovan dr. Ciril Kump, profesor na Slovenski gimnaziji, za namestnika dekana tinjske dekanije. Kaplan Jože Valeško iz Dobrle vasi je bil imenovan za duhovnega voditelja Katoliške delavske mladine krške škofije.

● **RADIŠE**

SPD Radiše goji zelo žive stike z društvi v Sloveniji in na Tržaškem. Tem stikom so se lani pridružili še stiki s kulturnim društvom „Anka Ošpuh" iz Ludbreka pri Varaždinu. Tja so se odpravili radiški prosvetaši 8. marca. Ob proslavi mednarodnega dneva žená so oblikovali v Ludbreku moški in mešani zbor, ki ju vodi Stanko Wrulich, kulturni spored, svojo domačo faro pa so radiški prosvetaši predstavili še v skioptičnem predavanju, ki ga je pripravil Tomi Ogris.

● **ŽELEZNA KAPLA**

Mednarodni dan žená je proslavilo v Železni kapli SPD Zarja. Za lepo presenečenje so poskrbeli tokrat moški, ki so zapeli proslavljajočim ženam. Na proslavi je spregovorila Helena Kuhar, pozdrave pa so prinesli še predsednica Zveze slovenskih žená Milena Gröblacher, zastopnica SPÖ in predstavnik občine. Svojo osrednjo prireditev je imela Zveza slovenskih žená v Celovcu, ki je bil hkrati tudi občni zbor organizacije. Potrjeno je bilo staro vodstvo, predsednica je Milena Gröblacher, tajnica Ančka Kokot.

● **NAGELČE**

Najbrž je preveč pil — 20 letni Karl Peketz iz Nagelč pri Šentvidu je v četrtek, 13. marca, dve uri grozil lastni družini, da bo vse člane družine s puško svojega brata „postrelil". Sosedje so alarmirali žandarmerijo, ki je dve uri pravcato oblegala družinsko hišo. Karl Peketz se je zoperstavil tudi 20 žandarmom, dokler ga ni inšpektor Steiner ustrelil v nogo. Peketza so ranjenega prepeljali v deželno bolnišnico, od tam pa je bil prestavljen v deželne zapore.

● **NONČA VAS**

Skupno na 14 let sta bila obsojena Adolf Höck in Albin Lipitz, ki sta v novembru lani napadla in oropala gostilničarko Mario Hafner iz Nonče vasi. Pri napadu na gostilničarko sta ženo oropala za 5500 šilingov, vendar je zahteval državni tožilec visoko kazen za podel zločin.

● **CELOVEC**

„K najlepšim trenutkom rektorja štejejo proslave ob spondiranju in promoviranju," je povedal 13. marca na celovški univerzi rektor Hödl. Na proslavi je predal promotor profesor Rumpler 27 novim magistrom diplome. Med novimi magistri je tudi absolvent Slovenske gimnazije učitelj Janko Urank, ki si je našel čas, da je poleg učiteljske službe še napravil magisterij. Novopečenemu magistru, ki te dni prejema čestitke iz velikega prijateljskega kroga, prav posebej čestita uredništvo NT!

● **SLOVENJI PLAJBERK**

Na tehnični univerzi na Dunaju je diplomiral za inženirja absolvent Slovenske gimnazije Kristian Ogris. Kristianu Ogrisu, bivšemu tajniku Kluba slovenskih študentov čestitajo posebno klubaši, čestitkam pa se pridružuje tudi NT!

● **PLIBERK**

Dne 12. marca je v Čirkovičah umrl Franc Hanin, Lipejev oče. Rodil se je 1902 v občini Ruda. Ko se je preselil v pliberško občino, se je takoj vključil v kulturno in zadružniško delo. Bil je predsednik SPD „Edinost" in član Posojilnice. Dne 15. marca se je na grobu velikega Slovenca poslovil od Haninovega očeta v imenu naštetih ustanov predsednik SPD „Edinost" Jožko Hudl. Daljše poročilo sledi prihodnjič.

NT USPEŠEN

Na časnikarskem prvenstvu v veleslalomu zadnjo nedeljo na Dobratschu je bil NT dokaj uspešen: Cornelia Lorenz je za NT priborila naslov novinarske prvakinje; pri moških pa je Florijan Sablatschan kljub zadnji štartni številki (106) dosegel 2. mesto v splošnem razredu. Koroški prvak je postal dr. Martin Waldeck (KTZ), v splošni skupini pa je zmagal Reinhard Lorenz (ORF).

● **IGRE SAK**

Slovenski atletski klub je v soboto gost KAC-eja. Prvo moštvo igra ob 14. uri, „pod 23" pa ob 15.45 uri. V nedeljo pa igrajo mladinci v Galiciji ob 10. uri proti tamkajšnjemu moštvu.

„Dva bregova“ na Radišah

Dve leti sta minili, odkar so radiški igralci naštudirali igro, je v nedeljo povedal pred začetkom igre predsednik SPD Radiše Ludwig Ogris. Takrat so igrali še pri Tavarju. V nedeljo pa je kljub slabemu vremenu prišlo nad sto ljudi v novi Kulturni dom, kjer so radiški igralci prvič nastopili s premiero „Dva bregova“ Antona Leskovca. Igra je nastala v 20. letih, pod vplivom ruske revolucije je Leskovec postavil dogajanje nekje na vas, kjer se „dva bregova“ tepeta za oblast. Tu imamo na enem bregu župana (Anton Lampichler), na drugem pa poglavarja in „mojstra“ beračev Macafurja (Nužej Wieser). Med njim in županom se razvije boj za oblast na vasi in srenji, ki pa, tako fatalistični izhod, konča tragično, ker med enim in drugim bregom ni mostu in se socialna struktura razbije le z nasiljem.

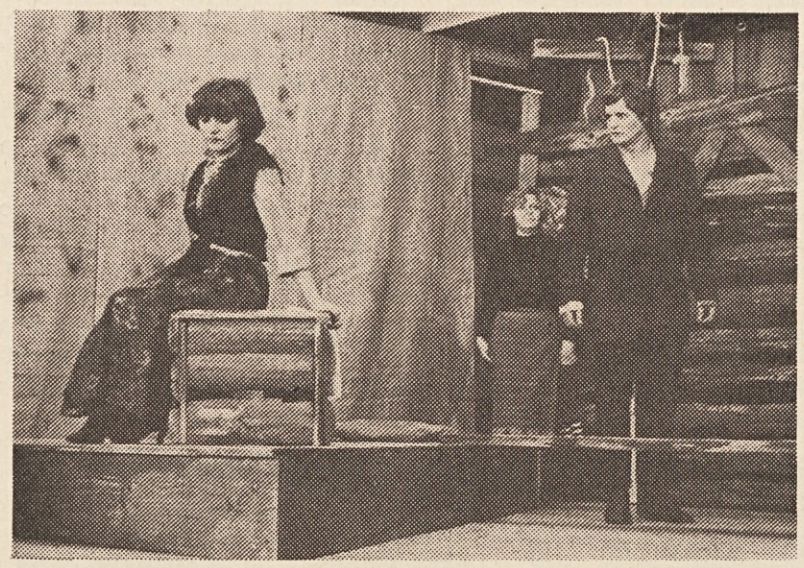

Ljubezenski zaplet predstavlja hči gostilničarke (Leni Lampichler) Rona (Zali Lampichler), ki išče svojega princa iz sanj, vendar jo meče med beračem Floretom (Šimi Ogris) in Krištofom, ki je postal „gospod“.

Vloga Krištofa (Franci Strumpf) ostane do konca nejasna, do velikega finala, plesa beračev. Tu se šele izkaže, da je Krištof, ki je prišel na ples, da odpelje Rono, Macafurjev sin. Sam Macafur mu je pomagal, da je prišel na oni breg. Zdaj vidi, da je v nevarnosti socialna kariera sina in ukaže Floretu, da ubije Rono, ki kot ženska seveda zmeša vse načrte oblastnika na spodnjem bregu.

Pri vsaki novi igri se opazovalec čudi, koliko skritih talentov je razkropljenih po naših odrih. Ob njih rastejo in se grupirajo „začetniki“, ki se potem presenetljivo živahno in naravno gibljejo na odru. V nedeljo so predvsem prepričali **Nužej Wieser** v vlogi mojstra beračev Macafurja, **Zali Lampichler** kot Rona, **Leni Lampichler** starejša, kot njena mati. Tudi ostala zasedba je posrečena, kar najbolje pride do izraza pri zaključnem plesu beračev. Čestitke **Sonji Ban,** ki je več kot uspelo zvozila prvo režijo. Sceno so po načrtih **Saše Kumpa** izdelali radiški društveniki sami, šminkali so **A. Lampichler** in **Micka Riedel.** Igrajo še: **Leni Lampichler** ml., **Nuži Pisjak, Tomi Rogaunig, Ani Hribernig, Berti Hribernig, Pepi Schuschnig, Blažej Mikl** ter **Erni Hribernik.**

● **ŠENTJAKOB**

Zadnji petek je bila občinska seja, na kateri so razpravljali med drugim tudi o prošnji za povišanje občine v trg. Frakcijski šef slovenske liste Miha Antonič je dejal, da privoli le, če se s tem poveča dobiček iz davkov. V ostalem je kritiziral napačno pojmovanje zgodovine v tej zvezi. Nikjer sedaj ni uradno omenjeno, da so bili tukaj že vedno tudi Slovenci, do leta 1900 samo Slovenci.

Nadalje so slovenski mandatarji ponovno predočili položaj v pododborih, kjer je slovenska frakcija izključena od soodločanja. Občinski odbornik Gabriel: SPÖ ima slabo vest in nima ljubezni do bližnjega.

Meseca junija bodo odprli tudi hišo občinske skupnosti, kamor bodo povabili tudi zveznega prezidenta Kirchschlägerja. Antonič je predlagal, naj bo slovesnost dvojezična ter naj sodeluje slovenski zbor.

MI ZA VAS

PIŠE MIHA ZABLATNIK

Važno iz ustavne zakonodaje za delavce

Delavski svet

a) **pravica delojemalcev do zastopstva (člani delavskega sveta):**

1 do 4 delojemalcev	0
5 do 9 delojemalcev	1
10 do 19 delojemalcev	2
20 do 50 delojemalcev	3
51 do 100 delojemalcev	4

za vsakih nadaljnjih 100 delojemalcev po 1 nadaljnji zastopnik; od 1001 za vsakih 400 delojemalcev po 1 nadaljnji zastopnik.

b) **pravica do dopusta za izobraževanje:**

2 tedna za vsako funkcijsko periodo (3 leta) za vsakega člana delavskega sveta.

c) **pravica do nadaljnjega dopusta za izobraževanje:**

1 leto (brezplačni dopust) za 1 člana delavskega sveta pri več kot 200 delojemalcih.

č) **pravica do oprostitve službenih nalog članov delavskega sveta:**

do 150 delojemalcev	0
od 151 delojemalcev	1
od 701 delojemalcev	2
od 3001 delojemalcev	3

za vsakih nadaljnjih 3000 delojemalcev po 1 nadaljnji zastopnik.

LETNO DAVČNO IZENAČENJE

Letno davčno izenačenje je treba oddati do najkasneje 31. marca. Delojemalcem, ki so bili v letu 1979 nepretrgoma zaposleni pri istem podjetju, ga mora izvesti delodajalec.

V primeru, da si pri nečem niste na jasnem, Vam radevolje pomagamo. Poslužite pa se lahko tudi uradov Delavske zbornice:

Beljak, Kaiser-Josef-Platz 1, tel. (0 42 42) 26 2 20
Spittal, Lutherstraße 4, tel. (0 47 62) 22 04
Šmohor, Schulgasse 1, tel. (0 42 82) 20 31
Velikovec, Hauptplatz 2, tel. (0 42 32) 23 68
Celovec, Bahnhofstraße 44, tel. (0 42 22) 84 9 41

Sauberkeit für den Gast . . .

. . . durch Strom

Besuchen Sie die Ausstellung der Kärntner Elektrizitäts-AG auf der Gast 80.

kelag

DOM v TINJAH

V nedeljo, 23. 3. 1980, od 9. do 17. ure

SEMINAR O NAČELIH ZA USPEŠNO DELO V SKUPINAH

„Kako delam s skupinami in v skupini?“

Voditelja: dr. Marko Mairitsch in Jože Kopeinig

Od petka, 21. 3. 1980, ob 15. uri do sobote, 22. 3. 1980, ob 17. uri

SEMINAR ZA ZBOROVODJE IN PEVCE, slov.

Voditelja: prof. Jože Ropitz, župnik Maksimilijan Michor

Od sobote, 22. 3. 1980, ob 15. uri do ponedeljka, 24. 3. 1980, ob 7. uri

DNEVI ZBRANOSTI ZA FANTE MED 15. IN 17. LETOM, PREDVSEM ZA SREDNJOŠOLCE IZ 5., 6. in 7. razreda, slov.

„Živi zavestno — živi veselo!“

Voditelj: kaplan Jurij Buch

● **SELE**

„Dež za soncem mora biti, za veseljem žalost priti“. Ta izrek se je izpolnil pred kratkim v Užnikovi družini.

Februarja je mladi gospodar Marijan Olip s svojo izvoljenko Majdo stopil pred poročni oltar in je nato na domu med povabljenimi svati zavladalo prisrčno in veselo razpoloženje. Štiri tedne pozneje pa je zajela Užnikovo družino žalost. V elizabentinski bolnišnici v Celovcu je umrla teta Katarina Pristovnik, vdova po krojaškem mojstru Ferdinandu Pristovniku, mati sedanjega občinskega tajnika istega imena. Izredno velika udeležba pri pogrebu je pričala, da je blaga pokojnica uživala v fari velik ugled. Poročne in pogrebne obrede je opravil Hanzi Olip, provizor v Šmarjeti. A. V.

12. strokovni sejem za gastronomjo in turizem od **petka,** 21. marca do **srede,** 26. marca 1980 dnevno od 9. do 18. ure

Gast 80

Celovec — sejmsko zemljišče — vhod St. Ruprechter Straße

9. mednarodno tekmovanje mladih kuharjev 1980
s skupinami iz Avstrije (21./22. marca), Italije (23./24. marca), Jugoslavije (25./26. marca)
Mednarodno gast-bife-tekmovanje za mrzle plošče, dnevno novo urejeno
Strokovna zborovanja za turizem (konferenčni center, sejmska dvorana 5)
Posebne razstave trgovinske zbornice (Wifi), strokovno združenje Koroških pekov, Koroških cvetličarjev, Koroških drevesnic in pridobitnih vrtnarjev oz. koroško-štajerskih pivovarn.

naš tednik

FRANCE BEVK:

Mala pitka

Sedeli so v kavarni in igrali šah. Pravzaprav sta ga igrala samo dva, Frantek in Strgar. Ostali so jima bili zaplečniki, ki so se dolgočasili in ju motili z razgovori.

Strgar — majhen, da bi ga bil skril v pest, in črnikast kot ogljar — je bil ujedljiv človek, ki ni tehtal besed; za vsako potezo je potreboval pol ure. Frantek mu je bil živo nasprotje. Nekoliko zavaljen, hladokrven do skrajnosti. Če bi se mu hiša podirala nad glavo, bi rekel: „Tako?" Nato bi si še okrtačil klobuk in počasi odšel. Pri igri je bil nagel. Pobobnal je s prsti, gledal nekaj trenutkov in že — šah!

Pri tem se mu je rahlo zarežal opičji obraz.

Da, bil je podoben gorili. Saj se dobé ljudje, ki imajo opičje ali rilčaste obraze. Naj si ga gledal kakorkoli, od spredaj ali od strani — spominjal te je na opico.

Ta obraz mu nikakor ni bil v nesrečo. Zdelo se je, da je še ponosen nanj. Preneustrašeno se je gledal v zrcalu. Imel je prebistre oči, da bi ne bil opazil pogostih pogledov na svojih licih. Pregloboko je poznal ljudi, da bi ne bil vedel, kaj mislijo. In kakor da jim hoče pripraviti veselje, se je kdaj pa kdaj sam iz sebe ponorčeval.

Le smejali so se. Vedel je, da jih je s tem spravil v zadrego, kakor da jim je razkrinkal misli. To ga je menda veselilo. Da bi se mu bil kdo porogal le s senco besede — nikoli.

Le enkrat. Takrat.

„Šeh!" je Frantek veselo prestavil konja.

Strgarju, ki je bil nagel kot blisk, se je iztrgal vzklik jeze. Sledila je beseda, ki je prejasno namigavala na Frantkovo vnanjost.

Navzoči so se zdrznili in pogledali Frantka.

„Da, nekatere živali so podobne ljudem," je rekel.

„In nekatere ljudje živalim," se je oglasil nekdo.

„Tudi. Pa ne toliko po obrazu. Zaradi te resnice sem dobil nekoč zaušnico."

Strgar je slonel nad šahovnico kot Napoleon nad zemljevidom. Bilo je kazno, da je dovolj časa za povest. Frantek je posvaljal cigaro in si jo vtaknil med zobe. Zdelo se je, da pripoveduje svoji podobi v stenskem zrcalu.

Pravzaprav nisem dobil zaušnice zgolj zaradi besede, ampak zaradi zgodbe o mali pitki, ki sem jo bil povedal na nepravem mestu in o nepravi uri... Na našem dvorišču — stanujem namreč v predmestju — redijo kokoši. Takrat — bilo je pred tremi leti — jih je bilo sedem s petelinom. Rdeče, velike kokoši, da jih je bilo veselje gledati. Požrešne ko volkovi. Razen vrabcev ni bilo drugih živali na dvorišču.

Nekega dne je prišla majhna sprememba. V eno izmed stanovanj se je bila vselila nova stranka. S seboj so prinesli tudi kokoš. Bila je zelo majhna, ljubezniva putka. Menda je bila amerikanska, podobna fazanu brez repa. Od nje gotovo niso imeli kake koristi. Redili so jo v skromno veselje, tako kot imajo drugi kanarčka ali psička. Doma so jo imeli menda privezano za nogo. Še ko so jo spustili na dvorišče, je vlačila kos vrvice za seboj.

Da smo jo ločili od drugih kokoši, smo jo imenovali ‚mala pitka'. To ime nosi še po smrti. Bila je mirnega značaja, capljala je po pesku in po travi in venomer kaj pobirala. Ostale kokoši se niso zmenile zanjo, kakor da je niso opazile.

To sožitje bi bilo morda potekalo docela mirno, če bi ne bila gospodinja po enkrat na dan natrosila kokošim zrnja. In to prav ob uri, ko je bila mala pitka na dvorišču. Vrabci so prileteli in zobali. Tudi amerikanka si ni dala šele reči. Pri skledi smo si menda živali in ljudje enaki. Redko se je zgodilo, da je katera izmed kokoši zapodila vrabca. Toda v malo pitko so se srdito zaganjale in jo pikale po hrbtu.

Vse, razen petelina. Petelin je pač petelin, začel je obračati oči za njo. Med širokimi kurami je bila ko mestna gospodična na kmetih, vitka in nežna. Začel jo je zasledovati z vsem ognjem, neprestano se je držal v njeni bližini. Postajal je čimdalje drznejši. Narahlo je razpel peruti in šinil mimo nje, se ji v letu obdrgnil ob bok.

Toda mala pitka ni marala za njegovo snubljenje. Izbegavala mu je, toda petelina to ni oplašilo... To je trajalo kak teden dni. Nato se je — kdo ve, kako — položaj docela spremenil. Bržkone je petelin uvidel, da je vse zaman, in to ga je smrtno užalilo. Začel jo je sovražiti z neodpustljivim srdom zavrnjenega snubca. Če se mu je le prikazala v bližino, se je pognal za njo in jo je neusmiljeno udaril s kljunom. Ni imela več miru, dokler je lepega dne ni bilo več na dvorišče. Zadela jo je usoda vseh kokoši..."

Prenehal je. Strgar je bil premaknil tekača. Frantek je držal cigaro ob ošesu in strmel v like.

„In zaušnica? Kaj pa zaušnica?"

Ni takoj odgovoril. Šele ko je premaknil nov lik, se je vzravnal.

„Zaušnico?" je pogledal po obrazih. „Zaušnice ni bilo treba dolgo čakati. To je bilo letos. Sam sem bil kriv, da sem se bil dal speljati v neko družbo, ki mi je bila po večini tuja: nekaki gospodje, gospe in gospodične, ki so bili priredili nedeljski izlet na deželo. Ko sem jih našel, so bili že vinjeni. Ženske so se prisiljeno rezgetale, hotele so se zabavati. Za vsako ceno. Tudi gospodje so se smejali, a izzivalno, žolčljivo. Bili so nasajeni; če bi bili to kmetski fantje, bi se bili že zdavnaj stepli, kar bi bilo še najpošteneje. Tako so pa le besede ko zastrupljene puščice frčale na vse strani.

Po pravici povem, bilo mi je zelo neprijetno. Morda predvsem zato, ker sem bil edini trezen med njimi. Opazil sem, da je družba razdeljena v dve stranki. Močnejša stranka je bila na strani svetlolase gospodične, ki je imela vodene oči. Držala se je zelo resno in se ni smejala. Šibkejša, a menda zato brezobzirnejša stranka je bila na strani nekega komija, ki sem ga tisti dan prvič videl. Imel je kodraste lase in strašno na surovo obtesan obraz. Bil je med vsemi najbolj pijan. Volčje oči je upiral v svetlolaso gospodično, kakor da jo hoče požreti. Poleg tega jo je žalil z neizbranimi besedami. Če je bila to užaljena ljubezen, je morala biti zelo velika.

Svetlolaska se je na vsako žalitev dvignila, da bi odšla, a so jo ženske lepo prosile, naj ostane. Ostala je. Morda je bilo celo nji sami to ljubo. Da, ženske so se res na vso moč trudile, da bi navrnile zabavo v drugo smer. Vsakega posebej so prosile, da bi jim pripovedoval kaj zabavnega. Nič.

Prosile so končno tudi mene. Ker mi je bilo samemu neprijetno, sem jim ustregel. Pa mi ni nič pametnejšega prišlo na misel kakor zgodba o mali pitki. Že med pripovedovanjem sem opazil neko spogledovanje, svetlolaska je gledala v mizo. Ko sem nehal, je bilo vse tiho. Plašen sem se oziral. Opazil sem, da me gledajo, kakor da se je mržnja vseh iznenada obrnila proti meni. Kodrolasi neotesanec me je požiral z očmi kakor kača žabo, a rdel je kakor kuhan rak. Moral sem imeti pamet v petah, da nisem razumel... In tedaj je priletela zaušnica. Od koga, lahko uganete... To si premaknil?" je vprašal Strgarjev. „Prav."

„In potem?" so ga vprašali.

„In potem, in potem," je bobnal s prsti po mizi in meril položaj na šahovnici. „In potem — sem razumel... Šah-mat," je napovedal.

Pred razprodano dvorano je gostoval 18. in 19. marca v beljaški „Studiobühne" dunajski Burgtheater z uprizoritvijo Handkejeve „Sreče onkraj sanj" (Wunschloses Unglück). V noveli je postavil Handke svoji slovenski materi iz Grebinja na poseben način poseben spomenik. Inscenacija Burgteatra nosi podnaslov „poizkus dramatizacije". Slovenska publika je lani doživela v okviru Kulturnih dnevov slovensko inscenacijo ljubljanskega gledališča „Glej".

Valentin Polanšek 54

Križ s križi

Vnuk dijak je primerjal leta in pri sebi dejal: Ko ne bi prababica Klara umrla v mojem rojstnem letu, lahko bi še danes živela. Saj sta bila s pradedom Florijanom enako stara. Bi potlej Nemci oba devetdesetletnika pobili? Kakor je obračal možnosti, povsod je pretila smrtna nevarnost tisti zvestobi, ki jo je vsadila trdna Klara na hribovsko domačijo. Z zvestobo in trdnostjo in vero in odločnostjo kot Klarin življenjski sotrpin in soprog, dijakov praded, zdaj sežgani mrlič na požganici poleg Pavletove bajte...

„Seveda je bila glavna moč za mamino odločitev Lipoldov Florijan iz šentjakobske fare", je sedaj z drugačnim glasom nadaljevala babica Helena, „atej Florijan so bili postavni fant. Niso se izogibali dela, še tako težaškega ne, a tudi ne pijače. Menda sta se na nekem žegnanju s Klaro spoznala. Atijev oča Jožef prihajajo od velike kmetije v Savinjski dolini, kamor so prišli služit s Kranjskega kot vojaški ubežnik. Pri Vavdnu, kjer so bili za hlapca, so se navadili domače hčerke in postali gospodar. Zelo dobro so gospodarili, tako da so leta 1869 kupili za 4 tisoč goldinarjev Lipoldovo kmetijo v šentjakobski fari, ki je imela čez dve sto joh. Očetu Florijanu je bilo takrat petnajst let. Na Lipoldovem, ki se je razvijalo v vedno bolj premožno kmetijo, so imeli tudi gostilno od leta 1890, kajti deda Jožef so bili trdni in pobožni gospodar, kateremu pa dolinska gostilna ni bila po volji."

Vnuk dijak se je čudil in vprašal: „Kako je to mogoče, da so v tako slabih časih kupovali dodatne kmetije?"

Babica Helena je odvrnila s ponosom: „Kaj pa ti misliš, to so bili sposobni ljudje! V Lučah v Savinjski dolini je Vavden nekaj pomenil. Kaj so delali, to ne vem. Niso pa doma v Lučah prodali, ko so na Lipoldovem kupili. Pri nas doma je le pičla četrtina johov od Lipoldove domačije. Zato je treba tudi ateju Florijanu izreči veliko zahvalo, da so se podali na tak bajtarsko mali gruntec kot je pri nas doma. S petindvajsetimi leti sta se poročila in začela na Hojkovem. Poslopje je bilo slabo in na pol razpadlo, hlev in ute nič boljše. Ena sama suhljata krava in borna svinja sta bili v hlevu. Atej Florijan so seveda vedeli, kaj jih čaka. Materi je šlo na jok, ko jima je dobrodušna babica Micka razkazovala obupno beračijo. Pa sta začela. V gospodinjstvu je babica Micka bila mladi gospodinji Klari vselej na voljo, z vedro besedo in veščo roko. Atej so prignali par imenitnih volov s šentjakobske strani za doto k hiši, mama pa so si prihranili v letih svojega službovanja zunaj v svetu lepe srebrnike. Za začetek je šlo. Ampak posestvo je tičalo tudi v dolgovih. Zdaj ni zaleglo drugega, kakor da najameta posojilo. Mlada gospodarja sta uvidela, da brez prostornega zidanega hleva ne bosta prišla nikamor. Zato sta kaj kmalu začela graditi nov hlev. Atej so garali kot črna živina. Hodili so v dnine, prevzemali še zraven sečnje lesa, žgali gozdne poseke in sejali v tako rodovitno zemljo rž in pšenico, pa naj je bil kraj še tako odročen. Kamor niso prišli z volovsko vprego, so nosili na hrbtu snopje in drva, seno in steljo. Po vsej soseski so bili atej na glasu, da je nepremagljiv nosač s svojim štajarskim hrbtom. Ljudje so ga zategadelj upoštevali. Le vmes pa je prišlo kaj rado, da so ga imeli kak kozarec čez mero pod klobukom. Takrat pa je njihov ugled pri kmečkih upadal. Tako sta shajala z materjo skozi trda leta. Kar je bilo denarne zadeve, so morali imeti mati besedo. Oni so bili pri ljudeh na dobrem glasu. Tudi glede posojila je le materina beseda kaj veljala. Atej so se spoprijaznili in garali naprej. Ne vem, če je res, brat Jozej je pač nekoč zatrjeval, da so dobili mati tudi od tistega Folta posojilo in so ga brez obresti sami odplačevali, kar so tako prigospodarili pri kokoših, ovcah in ne vem, kako še. Meni mati o tem niso nikdar pripovedovali. Četudi sem čula o tej skrivnosti, se ne bi upala jih vprašati. Mene še ni bilo na svetu, ko so deda, kranjski Jakelj umrli leta 1883. Tri leta so še skupno živeli z novima gospodarjema. Ko se trdo življenje ni takoj izboljšalo za preužitkarje, so baje očetu zabrisali žlico kisle repe v obraz rekoč: ‚To sem prej tudi imel, ali se ne bo nič izboljšalo!' Atej Florijan so bili užaloščeni. Niti z besedico niso ugovarjali. Na samem je menda babica Micka oštela svojega vedno ukrotljivega kranjskega Jaklja: ‚Ne bi bilo treba. Saj vidiš, da se ženeta kot črna živina. Verjemi mi, da bosta spravila grunt na noge kot še nikdar ni bil!' Atej so se pozneje na stara leta tik pred drugo svetovno vojno večkrat grenko spominjali tega dogodka. ‚Seveda sem mu odpustil, a bolelo pa je! Vedel sem tudi, da je pač Kranjec kot so bili moj deda.' Žal deda Jakelj niso dočakali, ko je bil novi hlev dozidan, da se je videl daleč dol v sosednjsko grapo. Sosednjčani pa so pokimavali. Največ zaslug pa so pripisovali materinim prihrankom."

(Dalje prihodnjič)

FS KRITIKA

FLORIJAN SABLATSCHAN

„Glasbene slike" je naslov oddaje vsako drugo soboto dopoldne ob 9. uri na valu Ö 1. Oddaja prinaša zanimive, živo in profesionalno pripravljene prispevke, predvsem reportaže. Posebnost te oddaje: reportaže, tudi pogovori ob gostilniških mizah, so posnete ter jih oddajajo v stereofoniji. To prinese vrsto učinkovitih efektov, da se poslušalec, če je scena dobro posneta in če posluša oddajo na stereo-sprejemniku, počuti kakor da bi bil sredi dogodkov.

Zadnjo soboto je bila tudi tema zelo zanimiva. „Saj ne vedo, kje so" je bil reportažni zapis o delovanju ter bojevanju burschenschafterjev, ki čutijo svojo moškost polnovredno potrjeno šele tedaj, ko krasi njih obraze „lepotni znak" v obliki „Schmiss-a" — tudi še danes. Reporterja te oddaje Goll in Treiber štejeta tudi med plonirje te vrste oddaj, ki ji pravijo stereo-feature.

*

V nedeljo dopoldne pa sta FS 1 in Ö 1 predvajala zadnji ORF-stereo-koncert. Tokrat na sporedu Beethovnova 7. ter Mozartova Jupitrova simfonija. Za ljubitelje glasbe je kombinacija zelo privlačna: na televizijskem zaslonu gledajo sliko, preko radijskih valov pa poslušajo ton v stereofoniji. Oba medija idealno dopolnjujeta drug drugega.

Stereofonija

S pol ducata kamer in dobro režijo slik dobi konzument vpogled v dogajanje sredi orkestra, ki ga tudi v koncertni dvorani nikoli nima. Kamere vedno posredujejo tisti mozaik iz celega orkestra, ki je pri določeni pasaži najbolj zanimiv — vključno dirigenta.

ZA PRIHODNJI TEDEN PRIPOROČAM:

ORF ima v svoji programski shemi tudi številne oddaje, ki so namenjene potrošnikom ter sploh v pomoč državljanom. Oddaja „Mi-posebej" se v nedeljo (FS 1, 18.30) na poljuden način ukvarja s temo „priprava na dopust". „Argumenti", ki so se v zadnji oddaji zelo uspešno ukvarjali s temo poblazinjenega mobilarja, bodo v naslednji oddaji v četrtek, FS 1, 21.15 v središču grehi pri gradnji. Na Gradiščanskem razpada neka hiša v surovem stanju v sredini na dva dela, na Dunaju v novi hiši teče voda skozi strope, na Salzburškem se dela neka šola, kot da bi imela pravico javnosti, a je nima, neki turist pa je dobil obljubljeno od turističnega biroja hotel prve kategorije v Grčiji, a je moral prespati na smetišču.

Nadalje: „Ogenj" po knjigi Thomasa Plucha, film po zgodovinskih motivih leta 1848 (nedelja, FS 1, 20.15); za zabavo pa nova naklada filmov po Guareschijevem „Don Camillu" (sreda, FS 1, 20.15) ter navrh „Ljubosumnost po italijansko" (sreda, FS 2, 22.20).

od nedelje, 23. marca — do sobote, 29. marca

AVSTRIJA TV LJUBLJANA

1

NEDELJA, 23. marca: 11.00 Tiskovna ura — 15.35 Vrtiljak življenja — 16.45 Kralj z masko — 17.15 Čebelica Maja — 17.40 Za lahko noč — 17.45 Klub seniorjev — 18.30 Mi, ekstra — 19.00 Avstrija v sliki — 19.25 Kristjan v času — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Šport — 20.15 Ogenj! — 21.45 Poročila.

PONEDELJEK, 24. marca: 9.00 Am, dam, des — 9.30 Zakaj kristjani verujejo (12) — 10.00 Visoka hiša — parlament — 17.00 Am, dam, des — 17.30 Lassie — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Živali pod vročim soncem — 18.30 Mi, družinska oddaja — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Šport ob ponedeljkih — 21.05 Akcije v Manhattenu — 21.50 Večerni šport.

TOREK, 25. marca: 9.00 Am, dam, des — 9.30 Angleščina — 10.00 Šolska TV — 10.30 Vrtiljak življenja — 17.00 Am, dam, des — 17.25 Tudi hec mora biti — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Moj prijatelj Tafdi — 18.30 Mi, družinska oddaja — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 20.15 „Teleobjektiv" — 21.00 Videoteka: Smrtna nesreča — 22.30 Na iskanju po sreči.

SREDA, 26. marca: 9.00 Tudi hec mora biti — 9.30 Dežela in ljudje — 10.00 Šolska TV — 10.30 Prijateljstvo zoper njegove volje — 17.00 Spomladna slavnost — 17.25 Rdeči avtobus — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Flambardovi — 18.30 Mi, družinska oddaja — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Don Camillo in Peppone — 22.00 Šport.

ČETRTEK, 27. marca: 9.00 Am, dam, des — 9.30 Francoščina — 10.00 Šolsk TV — 10.30 Don Camillo in Peppone — 17.00 Am, dam, des — 17.25 Don in Peter — 17.30 Pet prijateljev — 17.55 Za lahko noč — 18.00 M. U. T. — 18.30 Mi, družinska oddaja — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Spor — 21.15 Argumenti — 22.15 Večerni šport.

PETEK, 28. marca: 9.00 Am, dam, des — 9.30 Ruščina — 10.00 Šolska TV: Obiščemo neko razstavo — 10.30 TV-kuhinja — 10.55 Klub seniorjev — 11.35 Neki moški gre skozi zid — 17.00 Am, dam, des — 17.25 Kunibert — 17.30 Heidi — 17.50 Za lahko noč — 18.00 Panoptikum — 18.30 Mi, družinska oddaja — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Derrick — 21.20 Nonstop-Nonsens — 22.05 Šport — 22.20 Večerni študio.

SOBOTA, 29. marca: 15.20 Kriva prisega kmeta — 17.00 Jolly-box — 17.30 Pirati na obali — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Dva x sedem — 18.25 Heinz Conrads ob sobotah — 19.00 Avstija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Šport — 20.15 Heinz Rühmann — 21.15 Prismojeni par — 22.20 Šport — 22.35 Ponočni metulj — 23.35 Poročila.

2

NEDELJA, 23. marca: 10.30 Sv. maša papeža — 12.15 Zakaj kristjani verujejo (12) - 13.05 Tenis v dvorani - 17.40 Poldark (4) — 18.30 Okay — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Tedenski pregled — 20.15 Prijateljstvo zoper njegove volje — 21.45 Šport — 22.00 Šahovski turnir Vrba — 22.05 Columbo.

PONEDELJEK, 24. marca: 18.00 Angleščina — 18.30 Na poti po Avstriji — 19.00 Znanost danes — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Poldark (5) — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 1789 (2. del) — Francoska revolucija.

TOREK, 25. marca: 18.00 Dežela in ljudje — 18.30 Umbrea — 19.15 Nova — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Prekletev pevca — 21.30 Družinski album — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Club 2.

SREDA, 26. marca: 18.00 Francoščina — 18.30 Brez nagobčnika — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Cafe Central — 21.05 Dokumentacija — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Ljubosumnost na italijanski način.

ČETRTEK, 27. marca: 18.00 Ruščina — 18.30 Poti k umetnosti: Muzeji sveta — Athen — 19.15 Galerija — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Fatty lie — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Club 2.

PETEK, 28. marca: 17.30 Šolska TV — 18.00 Zakaj kristjani verujejo (13) — 18.30 Orientacije — 19.00 Vi želite — mi zaigramo — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Set knjige — 21.00 Vhod od zadaj (4) — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Dan, ko je zemlja stala.

SOBOTA, 29. marca: 17.00 Obala zločincev (5) — 17.50 Možje brez živc — 18.00 Dva x sedem — 18.25 Nogomet — 19.00 Trailer — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Slučaj za ljudskega odvetnika — 20.15 Manon Lescant — opera — 23.15 Vprašanja kristjana — 23.20 Sternova ura.

Darovi v tiskovni sklad:

Johan Ogris, Brdo	20.—
Maks Mihor, Kotmara vas	50.—
Franciska Krušic, Novo Selo	50.—
Dominik Krušic, Novo Selo	20.—
Ivanka Adlasnig, Novo Selo	50.—
Marija Adlasnig, Novo Selo	20.—
Karl Maierhofer, Muškova	50.—
Jakob Maierhofer, Muškava	50.—
Miha Zablatnik, Bilnjovs	50.—
Anton Valentinič	50.—
N. N., Gora	20.—
Peter Mečina, Gora	20.—
Franc Valentinič, Gora	50.—
Josef Reichman, Moščenica	50.—
Brigita Krištof, Moščenica	50.—
Johan Schelander, Moščenica	50.—
Marija Filipič, Velinja vas	20.—

NAŠ TEDNIK izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslov: „Naš tednik", Celovec, Viktringer Ring 26. 9020 Klagenfurt. — Telefon uredništva, oglasnega oddelka in uprave 72 5 65. Naš zastopnik za Jugoslavijo ADIT-DZS, Gradišče 10, 61000 Ljubljana, tel. 22207. Naročnina znaša letno: za tuzemstvo 150.— šil., za Jugoslavijo 200.— din, za ostalo inozemstvo 250.— šil. (po zračni pošti 500.— šil.). — Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev. — Odgovorni urednik: Florian Sablatschan. — Tiska: Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu. Vsi Viktringer Ring 26.

RADIO CELOVEC SLOVENSKE ODDAJE

NEDELJA, 23. marca:

07.05—07.35 Duhovni nagovor — Naj pesmica naša darilo vam bo.

PONEDELJEK, 24. marca:

14.10—15.00 Koroški obzornik — Šport — Koroška poje, II. del posnetkov koncerta 9. 3. 1980.

TOREK, 25. marca:

09.30—10.00 Pisani svet — 14.10 do 15.00 Koroški obzornik — Mali ansambli — Zanimalo vas bo.

SREDA, 26. marca:

14.10—15.00 Koroški obzornik — Minute za soliste: Ivan Kalcina — kitara — Koroški kulturni pregled.

ČETRTEK, 27. marca:

14.10—15.00 Koroški obzornik — Kdo je za koga?

PETEK, 28. marca:

14.10—15.00 Koroški obzornik — Mi smo mladi (mešani in mladinski zbor Slovenske gimnazije v Celovcu) — Spominjamo se.

SOBOTA, 29. marca:

09.45—10.30 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

1

NEDELJA, 23. marca: 8.10 Poročila — 8.15 Za nedeljsko dobro jutro: Od vsakega jutra raste dan: Ženski pevski zbor iz Gabrovke — 8.45 Življenje na zemlji — 9.40 Sirotek — 10.35 TV kažipot — 10.55 Štafeta mladosti — 12.08 Mozaik — 12.10 Kmetijska oddaja — 13.10 Jugoslavija, dober dan — 13.45 Poročila — 13.50 Drsalna revija, posnetek iz Dortmunda — 16.10 Razvoj popularne glasbe — 17.00 Poročila — 17.05 Potopljena mesta — 17.50 Športna poročila — 17.55 Ne nagibaj se ven — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 TVD — 20.00 Zlom, II. del drame — 21.30 Smučanje — 22.10 V znamenju — 22.20 Glasbeni album — 22.35 Športni pregled.

PONEDELJEK, 24. marca: 8.55 do 11.10 TV v šoli — 16.05 Štrbske Pleso: Smučarski skoki — 17.35 Poročila — 17.40 Glasba za Cicibane: Naša četica koraka — 17.55 Mala čudesa velike prirode — 18.10 Izobraževanje ob delu — 18.30 Mozaik — 18.35 Obzornik — 18.45 Mladinska oddaja — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 TVD — 20.00 Grbavec — 21.50 V znamenju — 22.05 Kulturne diagonale.

TOREK, 25. marca: 9.15 do 14.40 TV v šoli — 15.35 Štrbske Pleso: Smučarski skoki — 17.05 Poročila — 17.10 Jakec in čarobna lučka — 17.25 Pustolovščina — 17.55 Glasbena mladina na delu — 18.25 Mozaik — 18.30 Obzornik — 18.40 Obramba in samozaščita — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 TVD — 20.00 Aktualna oddaja — 20.55 Lutka — 22.15 V znamenju — 22.30 Baletni portreti: Janez Mejač.

SREDA, 26. marca: 9.35 do 11.10 TV v šoli — 15.25 Nogomet: Jugoslavija — Italija — 17.20 Poročila — 17.25 Z besedo in sliko — 17.40 Tisoč let bizantinskega cesarstva — 18.10 Pevski tabor Šentvid: Zamejski zbori — 18.35 Mozaik — 18.40 Obzornik — 18.55 Ne prezrite — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 TVD — 20.00 Film tedna: Anton Čarovnik — 21.50 625 — 22.30 V znamenju.

ČETRTEK, 27. marca: 9.10 do 16.05 TV v šoli — 17.00 Poročila — 17.05 Življenje na zemlji — 18.00 Otroštvo mladosti — 18.25 Mozaik — 18.30 Obzornik — 18.40 V labirintu bolniških — 19.24 Zrno do zrna — 19.30 TVD — 20.00 Aktualna oddaja — 21.20 Iz koncertnih dvoran — 22.15 V znamenju.

PETEK, 28. marca: 8.55 do 16.00 TV v šoli — 16.10 Smučarski poleti, posnetek iz Harrachowa — 17.10 Poročila — 17.15 Mi smo smešna družina — 17.30 Ptičje strašilo — 18.00 Beograjski festival Jazza: Novi Singers — 18.30 Mozaik — 18.35 Obzornik — 18.45 Čas iskanja in čas zorenja — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 TVD — 20.00 Slovenski kraji med seboj: Velenje — Trbovlje — 21.35 Tigrove brigade — 22.30 V znamenju — 22.45 Nočni kino: Prikazni.

SOBOTA, 29. marca: 8.00 Poročila — 8.05 Jakec in čarobna lučka — 8.20 Z besedo in sliko — 8.35 Glasba za Cicibane: Naša četica koraka — 8.50 Otroštvo mladosti — 9.20 Pustolovščina — 9.50 London je moj — 10.40 Delitve osebnih dohodkov po rezultatih dela — 11.00 625 — 11.40 Harrachow: Smučarski poleti — 14.00 Poročila — 14.40 Me, izgubljena dekleta — 16.00 Rokomet Kolinska: Slovan — Železničar — 17.20 Poročila — 17.30 Košarka: Šibenika — Beko — 19.00 Naš kraj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 TVD — 20.00 Vzpon Madsa Andersena — 20.55 V soboto zvečer — 23.00 Zasebno življenje Sherlocka Holmesa.

2

NEDELJA, 23. marca: 15.30 Nedeljsko popoldne — 19.30 TVD — 20.55 Včeraj, danes, jutri — 21.15 Igrani film.

PONEDELJEK, 24. marca: 17.10 TVD v madžarščini — 17.30 TVD — 17.45 Otroška oddaja — 18.00 Pravljica — 18.15 Izobraževalna oddaja — 18.45 Glasbena medigra — 18.50 Športna oddaja — 19.30 TVD — 20.00 Znanost — 21.00 Včeraj, danes, jutri — 21.20 Črni kruh.

TOREK, 25. marca: 17.10 TVD v madžarščini — 17.30 TVD — 17.45 Pionirski TV-študio — 18.15 Nove knjige — 18.45 Narodna glasba — 19.30 TVD — 20.00 Glasbena oddaja — 20.50 Včeraj, danes, jutri — 21.10 Dokumentarna oddaja — 22.00 Pesmi in pesniki.

SREDA, 26. marca: 17.25 Hokej: Olimpija — Jesenice — 19.30 TVD — 20.00 Glasbena medigra — 20.15 Liege: Košarski finale za Koračev memorial.

ČETRTEK, 27. marca: 17.10 Košarka: Monting — Crvena zvezda — 18.45 Poezija — 19.30 TVD — 20.00 Kino-oko — 23.00 Poročila — 23.05 Kronika festivala aMlih eksperimentalnih odrov.

PETEK, 28. marca: 16.55 Obzorja — 17.10 TVD v madžarščini — 17.30 TVD — 17.45 Otroška oddaja — 18.15 Mladinska oddaja — 18.45 Izobraževalna oddaja — 19.30 TVD — 20.00 Gost urednik — 21.00 Včeraj, danes, jutri — 21.20 Dokumentarna oddaja — 22.05 Igrani film — 23.35 Kronika festivala vala Malih eksperimentalnih odrov.

SOBOTA, 29. marca: 17.45 Zapisi z vasi — 18.30 Narodna glasba — 19.00 Iz sporeda TV — 19.30 TVD — 20.00 Glasbena oddaja — 21.00 Včeraj, danes, jutri — 21.10 Feljton — 22.00 Športna sobota — 22.20 Kronika festivala malih eksperimentalnih odrov.

Sporočamo žalostno vest, da je v nedeljo, 16. macra 1980, v 71. letu starosti nenadoma umrl prvoborec in vodilni organizator protifašističnega narodnoosvobodilnega boja na Koroškem, tovariš

Karel Prušnik-Gašper

predsednik nadzornega odbora Zveze slovenskih organizacij na Koroškem

predsednik Zveze koroških partizanov

častni član Zveze slovenskih izseljencev

nosilec častnega znaka za zasluge za osvoboditev Avstrije ter številnih visokih slovenskih in jugoslovanskih odlikovanj in odličij

Poslovitev bo v petek, 21. marca 1980, ob 15. uri pred mrtvašnico v Kotmari vasi.

Bil je pristen lik revolucionarja, ki je vse svoje življenje posvetil delu in boju za pravice slovenskega ljudstva in za mirno sožitje obeh narodov na Koroškem.

Koroški Slovenci bomo svojega zaslužnega rojaka, preizkušenega narodnega in političnega delavca, ohranili v trajnem častnem spominu.

Slava tovarišu Gašperju!

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem

Mednarodni teden

ALPE-ADRIA

19. mednarodni sejem

ČLOVEK IN PROSTI ČAS

- TURISTIČNA PONUDBA
- KULINARIKA
- DOMAČA IN UMETNA OBRT
- KRISTAL, KERAMIKA
- OHRIDSKI BISERI
- USNJENI MOZAIKI
- TOBAČNI IN ALKOHOLNI PROIZVODI
- DIXI SOUVENIRJI

KOLEKTIVNE RAZSTAVE AVSTRIJE, SAN MARINA IN BENEČIJE-JULIJSKE KRAJINE

24. - 30. marec 1980

Gospodarsko razstavišče Ljubljana

Življenje pripada drznim.
Le hrabrim pomaga sreča.
Kajti, kdor upa, vztraja,
kdor vztraja, zmaguje!
(Tone Svetina)

V globoki žalosti sporočamo, da nas je nenadoma zapustil moj predragi mož, naš ljubljeni oče, dedek in brat

Karel Prušnik-Gašper

Slovo nam je tem hujše, ker je bil še poln življenjske volje in ustvarjalnega poleta.

Poslovili se bomo od dragega pokojnika v petek, dne 21. marca 1980, ob 15. uri pri mrtvašnici v Kotmari vasi.

Kotmara vas, 16. marca 1980.

Terezija-Mira, žena
Vera, Mara, Vladimir, Zalika, Jožko, Rezika, Danilo,
otroci z družinami
Rezika Zwitter, roj. **Prušnik, sestra**
v imenu vseh žalujočih

Izključno zastopstvo ražnjev za vrt in odprtih kaminov k ugodnimi cenami nudi Vam velikovška betonarna

V čedalje močnejšem trendu k aktivnemu oblikovanju prostega časa Vam nudimo: Obrat FEBAURÖHRS nudi v okviru palete gradbenega materiala v Velikovcu/Völkermarkt in v svojem prodajalnem skladišču v Celovcu/Klagenfurt ražnje iz pranega betona oz. odprte kamine s preobleko in brez nje pod ugodnimi pogoji.
Paleta ponudbe seže od majhnih vstavkov za kamine v stanovanjskih sobah do velikega vrtnega ražnja, katerega se že tudi hotelirji poslužujejo v čedalje večji meri.
Na GAST 80 (od 21. do 26. marca 1980) Vam nudimo priložnost, da si ogledate posebno razstavišče na prostem (zraven Leitgebovega paviljona) in da se z nami posvetujete. Naš ekspeditni servis, ki ga najdete pod celovško tel. štev. (0 42 22) 34 2 10 in v Velikovcu pod tel. štev. (0 42 32) 455, Vam je vedno in rad na razpolago z nasveti.

FEBAURÖHRS
betonarna — Velikovec/Völkermarkt

Vsem članom in prijateljem naše zadruge sporočamo, da je nepričakovano za vedno odšel od nas tovariš

Karel Prušnik-Gašper

član nadzornega odbora Posojilnice Celovec, r. z. z n. j.

z neutrudnim delom za svoje rojake si je pridobil popolno zaupanje in velik ugled pri vseh odbornikih.
S svojo priljubljenostjo bo pri vseh ostal nepozaben.

Posojilnica Celovec

UPRAVNI ODBOR **NADZORNI ODBOR**

ULRICH CERK

hladilni stroji za točilne naprave ter za postmiks in premiks, prodajni avtomati, stroji za gastronomijo in električne naprave

Cornelius®

prodajni in servis-center Avstrija-jug

- Servis za vse gostinske stroje
- Prodaja in servis točilnih naprav in strojev za gastronomijo

Obiščite nas na GAST 80 — sejmska dvorana 5, razstavišče 525
GOESSTRASSE 16 — EBENTAL BEI KLAGENFURT — TELEFON 0 42 22/33 7 63

ZENTRALHEIZUNGEN — ALLESBRENNER auch Etagenheizungen. Preis für zirka 100 m² Wohnfläche, fix u. fertig montiert, ab S 37.000.— komplettes Shellprogramm bis 60 Monatsraten. Tel. 0 42 22 / 86 9 32 u. 21 83 32.

PLIBERK: Trgovina iz Pliberka išče prodajalko za trgovino z živili (samopostrežba). Predpogoj: znanje obeh jezikov. Prijave na upravo Našega tednika, Celovec, Viktringer Ring 26, 9020 Celovec, tel. 0 42 22 / 72 5 65

Berite in širite „nt“